

Beleidsplan 2019 – 2023

“It Kokelhûs fan Jan en Sjut”

1. Inleiding

1.1 Noodzaak/ Algemeen

Het beheer van “It Kokelhûs fan Jan en Sjut” is in handen van het bestuur Stichting “It Kokelhûs fan Jan en Sjut” Het bestuur heeft als taken het organiseren van activiteiten, zorg dragen voor de gebouwen en het verwerven van inkomsten.

Het beleidsplan is noodzakelijk voor een goed beheer en biedt de mogelijkheid om overzichtelijk en planmatig naar de toekomst te kijken, betreffende het geld, gebouwen, inventaris en activiteiten.

1.2 Doelstelling

De “Stichting It Kokelhûs fan Jan en Sjut” wil de 18e eeuwse veenbazuwoning aan It Fliet in Earnewâld beheren en onderhouden om op die manier de inwoners van Earnewâld en bezoekers van buiten Earnewâld het verhaal te vertellen van de historie van de vervening in het algemeen en het leven in de 1e helft van de 20e eeuw van Jan en Sjut in het bijzonder.

1.3 Korte historie

Het woonhuis (met winkel) aan It Fliet werd in 1777 gebouwd door een veenbaas en is sinds 1957 als oudheidkamer te bezichtigen. Tot 1955 woonden Jan en Sjut van den Berg hier. Zij hadden een winkeltje en venten o.a. met melk langs de deuren in het dorp. Jan was daarnaast eveneens nog rietsnijder, scheerbaas en boerenknecht. Ze hebben veel

Earnewâldster vloermatten gevlochten van kokels (biezen in het Nederlands). Daarmee is de naam van het museum verklaard, “It Kokelhûs fan Jan en Sjut”. Jan van den Berg overleed in 1952. Sjut bleef toen alleen achter. In haar testament schreef zij op 14 april 1955 het volgende:

“Het is haar wil en begeerte dat haar huis en de goederen die zij daartoe wil aanwijzen blijven en in stand gehouden worden in de toekomst in de toestand waarin zij zich thans bevinden. De bedoeling van deze schikking is het blijvende instandhouding van huis en inhoud tot een eenvoudig museum. Daartoe zullen ook eventuele huurders of bewaarders verplicht gesteld worden om steeds de bezichtiging van het pand toe te staan”.

Kort daarna stierf Sjut en sinds 1957 is haar huis, met hulp van de Ottema Kingma Stichting tot 2009 en tot nu toe in 2019 wordt het beheerd door “Stichting It Kokelhûs fan Jan en Sjut” en is het als museum en oudheidkamer ingericht.

1.4 Plaats in Earnewâld

Het gebouw staat aan It Fliet, een nauw straatje in het oude gedeelte van het dorp Earnewâld. Voorheen lag het met de noordkant aan het water, echter dit water is verdwenen en op die plaats is de Wiidswai gekomen. It gebouw ligt daarmee aan de doorgaande route in Earnewâld en is dus gemakkelijk bereikbaar en goed zichtbaar. It Kokelhûs fan Jan en Sjut kan rekenen op de sympathie van de dorpsbewoners. Veel inwoners van het dorp zijn dan ook donateur. Bovendien bestaat het bestuur voor 80% uit inwoners van het dorp.

2. Collectie

2.1 Algemeen

De collectie bestaat voor het grootste deel uit zaken die bij de oprichting in 1957 beschikbaar gesteld werden door It Frysk Museum en Prinsessenhof en door wat Sjut heeft achtergelaten. Eveneens werd er voor f 1000,00 het materiaal van Jan Weima gekocht. Door een diefstal zijn er mooie collectiestukken verdwenen. Voorts is er materiaal door schenkingen verkregen en is er materiaal aangekocht van Pieter Tibbesma.

2.2 Keamer/foarkeamer kamer/voorkamer

De voorkamer is nog helemaal in de stijl van ruim 60 jaar geleden. Zo woonden Jan en Sjut er met hun 9 kinderen. De muren van de voorkamer zijn helemaal met tegels bepleisterd. Op de noordmuur is een prachtig tableau aangebracht van Makkumer tegels. In deze kamer zijn twee bedsteden, een met krib. De voorkamer is in de oude stijl gehouden en er zijn verschillende oude gebruiks-voorwerpen te zien.

2.3 Winkel

De veenbaas had niet alleen mensen in dienst om turf te maken, maar had ook een eigen winkel, waar diezelfde mensen hun boodschappen konden doen. Sjut had hier ook haar 'winkeltsje'. In het ouderwetse 'winkeltsje út beppe's tiid' kan nog steeds snoepgoed e.d. worden gekocht. Het oude 'winkeltsje' is nog origineel ingericht. Er is handelswaar uitgestald dat voorheen in de dorpswinkel te koop was.

2.4 Duvelskeamer

In de derde kamer staan een tafel en stoelen die gebruikt worden voor sociaal samenzijn voor de dorpingen in klein groepsverband. Culturele avonden, Soos en bijeenkomst jury en commissie Skûtsjesilen in Earnewâld. De kamer doet herinneren aan de tijd van de verving,

riedsnijders en boeren. In de bedsteden vindt u oude hoeden van Sjut en oude kleertjes van de kinderen van Jan en Sjut.

In deze kamer heeft tot 1903 Cornelis Frederik Helffrich gewoond, in de volksmond bekend zijnde als: "De duvel fan Earnewâld" (de duivel van Earnewâld). Hij was potschipper en kruidenzoeker.

2.5 Jan Weimakeamer

In de zijkamer, oorspronkelijk een veestal, staat een unieke verzameling turfsnijwerk, gemaakt door Jan Weima (Jan Potschipper) uit Oudega/Aldegea (Sm.). Deze in 1943 overleden volkskunstenaar sneed bijbelse voorstellingen uit lange turf. Eveneens heeft hij uit been aardinge dingen gemaakt. In verband met de kwetsbaarheid van de verzameling worden deze in vitrines tentoongesteld.

Deze ruimte wordt ook gebruikt als kleine expositieruimte van wisselende tentoonstellingen. In 2018 en 2019 exposeert hier Pieter Tibbesma die in zijn leven 1910-2001 bevriend was met Douwe van der Berg, de zoon van Jan en Sjut. Pieter verzamelde in zijn leven spullen om in het museum van zijn burens (Pieter woonde in het kleine huisje naast It Kokelhûs fan Jan en Sjut) tentoon te stellen.

2.6 Beheer

Er is voortdurende aandacht en zorg voor de collectie van het museum. In het voorjaar wordt er schoongemaakt en zondig wordt het opnieuw uitgestald. Waardevolle zaken zitten achter glas en in vitrines. Als het museum is geopend, is er altijd een rondleidster in de buurt die toezicht houdt.

2.7 Registratie

Alle stukken van het museum zijn geïnteriseerd en geregistreerd. Zij hebben allemaal een nummer en er zijn lijsten aangelegd. Voor de toekomst zullen de stukken bijgenummerd moeten worden en toegevoegd en zondig gewijzigd, ook wat de waardevolle spullen betreft.

2.8 Bruikleen

In principe wordt er niet uitgeleend, al is dit wel gebeurd bij hoge uitzondering. Het bestuur neemt in dit geval het besluit daartoe.

3. Publieksactiviteiten

3.1 Algemeen

Het Kokelhûs fan Jan en Sjut is open op afspraak of als de Friese vlag uithangt. Als het museum open is, is er altijd een rondleidster aanwezig.

In samenwerking met een achterkleinzoon van Jan en Sjut wordt er voor 2019 en mogelijk 2020 gewerkt aan een project van Zandsculpturen in het dorp, georganiseerd door It Kokelhûs fan Jan en Sjut en de opbrengsten zijn ook voor het museum.

4. PR

4.1 Promotie

Er worden regelmatig nieuwe promotiefolders gemaakt en verspreid daar

waar veel mensen komen (campings, Toeristenbureau Earnewâld, VVV en info service kantoren, hotel Princenhof, rondvaardij Princenhof etc.)

4.2 It Kokelhûs fan Jan en Sjut heeft een eigen website www.kokelhus.nl. Hierop is een overzicht van het museum te vinden, staan de entreprijzen en openingstijden enz. De site wordt actueel gehouden. Het emailadres contact@kokelhus.nl is gekoppeld aan het emailadres van Baukje Bruinsma, de contactpersoon van It Kokelhûs.

5. Huisvesting

5.1 Het gebouw is meer dan 240 jaar oud en vraagt veel zorg, ieder jaar opnieuw. Het afgelopen jaar 2018 is een groot deel van het dak vervangen en zo zal er de komende jaren veel restauratiewerk moeten worden verricht, mede dat het gebouw verzakkingen heeft en de vloeren en wanden gebreken krijgen.

5.2 Gebruik

Het gebouw wordt gebruikt als museum en wordt opengesteld voor bezoekers en donateurs. De Duvelskeamer wordt elke maandagochtend gebruikt als Ouderensoos van het dorp Earnewâld en er vinden zo nu en dan culturele avonden plaats. De commissie en jury van Stichting It Earnewâldster Skûtsje gebruikt deze kamer op de dag van het Skûtsjesilen in Earnewâld als jurykamer (protestkommisje).

5.3 Onderhoud/planning

Afgelopen winter 2018-2019 is het dak van het museum vernieuwd. De Duvelskeamer is de laatste jaren als sociale ruimte ingericht zodat kleine groepjes hier kunnen vergaderen of zitting kunnen nemen, tegen gereduceerde huurprijs. De kamer zal hiervoor nog met nieuw behang worden behangen en het interieur zal hieraan worden aangepast.

De Jan Weima keamer is eveneens voorzien van een tafel en stoelen om bezoekers (ouderen) de mogelijkheid te bieden om te gaan zitten tijdens de rondleiding. Bovendien kan er koffie of thee worden gebruikt, indien daar vraag naar is.

6. Bedrijfsvoering

6.1 Bestuur

Het bestuur bestaat uit vrijwilligers. Vier wonen er in Earnewâld. Sofie Kleinhuis, Hilde Terpstra, Aeltsje Bies en Roel Wassenaar. Het vijfde bijzittend lid is Baukje Bruinsma die in Garyp woont. Over aan- en aftreden zijn geen afspraken gemaakt.

6.2 Organisatie

Het bestuur heeft zijn taken verdeeld. Sofie Kleinhuis is voorzitter, Hilde Terpstra is penningmeester, Aeltsje Bies is secretaris en Roel Wassenaar is technische man en verzorgt contacten aangaande onderhoud aan het gebouw. Baukje Bruinsma is algemeen en verzorgt eveneens rondleidingen.

6.3 Vrijwilligers

Het gehele museum draait op vrijwilligers. Het bestuur en de rondleidsters en klussers in de wintermaanden.

7. Financiën

Recente informatie omtrent de financiële situatie kunt u vinden in ons jaarverslag op (pdf bestand)op de website

Er is een tekort in de exploitatie (te weinig bezoekers) en zal worden getracht dit tekort structureel weg te werken door:

- Project (?) Sandferhalen Earnewâld
- Meer bezoekers trekken
- Nieuwe expositie met PR

7.3 Toekomst

In augustus t/m oktober 2019 zal er een Zandsculptuur worden gemaakt in het dorp waar vrijwilligers en kunstenaars aan kunnen werken, samen met de schoolkinderen van Earnewâld. Het verhaal van Jan en Sjut zal er in worden verwerkt. Kokelflechtsjen en melkventen etc. Jan was schaatsers en zeiler, Sjut was winkelvrouw. Samen venten zij melkproducten in het dorp (Sjut mei de pet). Het project moet in 2019 een vervolg krijgen en het dorp zal zijn medewerking volledig moeten verlenen.

8. Samenvatting/voornemen in de toekomst

8.1 Bestuur

Het huidige bestuur blijft vooreerst gelijk. Het bestuur wordt voor het Zandsculpturen project bijgestaan door Alec Messchaert, achterkleinzoon van Jan en Sjut.

8.2 Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn erg moeilijk te vinden, echter door het nieuwe zandsculpturen project proberen wij daar een nieuwe impuls aan te geven in zijn algemeenheid met nieuwe frisse gezichten en nieuwe items.

Wij zijn altijd op zoek naar vrijwilligers voor diverse functies:

- Enthousiaste rondleiders die uit ervaring, overlevering of door er over te hebben gelezen en zich erin hebben verdiept onze bezoekers de geschiedenis van It Kokelhûs fan Jan en Sjut willen vertellen
- Er zijn mensen nodig voor het (kleine) onderhoud, schoonmaak en tuinonderhoud
- Er zijn mensen nodig voor digitalisering: Het beschrijven, digitaliseren en registreren van de collectie
- Het verzorgen van de communicatie met alle vormen van media, zoals schrijvende pers, Facebook, Instagram e.d

Heb je interesse of wil je meer weten? Neem dan contact op met Baukje Bruinsma (06.13288548) of stuur een mail naar contact@kokelhus.nl

8.3 Gemeente Tytsjerksteradiel heeft het Zandsculpturen project gesubsidieerd.

8.4 Donateurs blijven stabiel en worden via een jaarlijkse nieuwsbrief op de hoogte gehouden.

8.5 Sponsoring

Bij Doarpsbelang en Toeristenbureau Earnewâld is een aanvraag gedaan om het Zandsculpturen project te sponsoren.

Earnewâld, juli 2019

Baukje Bruinsma